

Libanonské letectvo Na počátku obnovy

S nedávným pořízením šesti lehkých bojových letounů A-29B Super Tucano získaly libanonské vzdušné síly, v arabštině Al Quwwat al-Jawwiya al-Lubnaniyya, velmi schopného „dávla v rouše beránčím“. Spolu s ozbrojenými stroji AC-208B Combat Caravan se „křídlatá“ část malého letectva stala moderní a schopnou složkou. Pro zemi jde o výrazný úspěch, protože se před jeho dosažením musela několik let vzpamatovávat z vleklé občanské války.

Letošního 28. května přistála na základně Hamat severně od hlavního libanonského města Bejrútu čtveřice lehkých bojových letounů A-29B Super Tucano. S dvouměsíčním předstihem proti původnímu plánu tak byla dokončena dodávka celkem šesti kusů pro tamní letectvo. Ministerstvem zahraničí Spojených států byl export těchto strojů schválen už v červnu 2015, načež je pak Libanon objednal 8. listopadu 2015 u americké společnosti Sierra Nevada Corporation, která úzce spolupracuje s jejich originálním brazilským výrobcem, firmou Embraer. Montáž samotných letounů se uskutečnila

v americké továrně Embraeru v Jacksonville na Floridě, odkud pak putovaly do města Cenennial v Coloradu, kde je Sierra Nevada Corporation modifikovala podle požadavků libanonského letectva.

Levné, ale dobře vybavené letouny

První dva stroje A-29B získala 7. letka dislokovaná na základně Hamat již v říjnu 2017. Létat s nimi začali piloti, jež měli předchozí zkušenosti z létání se stroji AC-208B a kteří absolvovali přeškolení u k tomu určené americké 81st Fighter Squadron na základně Moody AFB v Georgii. Praktický výcvik

v USA zahájili v březnu 2017, přičemž dodávka zbývajících čtyř A-29B se pak časově kryla s ukončením výcviku druhé skupiny Libanonců.

S vytrvalostí letu až 90 minut, samozřejmě v závislosti na aktuální konfiguraci, mohou turboprotulové letouny A-29B Super Tucano vzlétající ze základny Hamat dosáhnout kterýkoliv bod na území Libanonu a vždy by jim mělo zbývat alespoň 35 minut na takzvaný playtime, tedy čas pro splnění konkrétního operačního úkolu nebo bojovou činnost. Důležitým úkolem je ale nyní vyřešení stavu samotné základny Hamat. Super Tucana sice mají schopnost působit

i z provizorních nebezpečných ploch, nicméně jejich provoz na mateřské základně komplikuje například absence pojízdné dráhy jinde běžně vedené paralelně se vzletovou a přistávací dráhou, nedostatečné osvětlení a úroveň letištního vybavení pro létání po-

dle pravidel IFR (Instrument Flight Rules) či prostý fakt, že dráhu tam křížuje veřejná silnice.

I když se Super Tucano vyznačuje relativně nízkými provozními náklady, jeho bojová hodnota rozhodně není malá. I při instalaci plátů balistické ochrany

a výmetnic klamných cílů pro vlastní ochranu dokáže unést až 1500 kg výzbroje. Libanonské letectvo má možnost letouny vybavit dvěma kulomety M3M ráže 12,7 mm nesenými v křídle a na celkem pět závěsníků pod trupem a křídlem podvěsit raketové

Lehký vrtulník SA342L Gazelle vyzbrojený kulometným kontejnerem HMP400 ráže 12,7 mm. V titulu jeden z nově dodaných letounů A-29B Super Tucano

Cessna AC-208B Combat Caravan s dobře viditelnou protitankovou řízenou střelou AGM-114 Hellfire II nesenou na závěsníku pod křídlem

Víceúčelový vrtulník UH-1H Huey II z výzbroje 12. letky ze základny v Bejrútu

bloky ráže 70 mm, a to buď s neřízenými raketami řady Hydra, nebo s laserovým navedením APKWS (Advanced Precision Kill Weapon System), či pumy ráže 113 kg nebo 227 kg v neřízených variantách Mk.81 a Mk.82, nebo jejich laserem naváděné verze GBU-58 a GBU-12 Paveway II. K jejich navádění, stejně tak jako pro vzdušný průzkum, lze využít

elektro-optický průzkumný a zaměřovací systém Brite Star DP od společnosti FLIR Systems. Právě díky němu a také raketám APKWS jsou stroje mimořádně účinným zbraňovým systémem pro různé protipovstalecké operace, obecně označované jako mise COIN (Counter Insurgency). Letectvo již deklarovalo zájem pořídit dalších šest kusů A-29B Super Tucano,

nicméně zatím nejsou dostupné žádné informace, jež by naznačovaly, že se tak stane v dohledné době. Druhým typem letecké techniky s pevnou nosnou plochou ve výzbroji jsou stroje Cessna AC-208B Combat Caravan, působící u 4. letky dislokované na základně přímo v Bejrútu. Tři kusy tam byly dodány v letech 2009, 2013 a 2017 a jsou využívány k různým účelům. Kromě standardní letecké přepravy osob a materiálu je zajímavá zejména jejich role při vzdušném průzkumu s možností působení proti pozemním cílům. Stroje mají integrovány i protitankové řízené střely AGM-114 Hellfire II s tím, že mohou nosit po jednom kusu pod každou polovinou křídla. Posádku většinou kromě dvojice pilotů doplňuje také třetí člen, operátor speciálních systémů, přičemž využívanou předností strojů je také jejich dlouhá vytrvalost letu dosahovaná za nízké provozní náklady.

Jak Combat Caravan, tak i Super Tucano lze proto považovat za důstojné a moderní nástupce starých proudových letounů Hawker Hunter, které libanonské vzdušné síly provozovaly od roku 1958 do 90. let minulého století a z nichž pak čtyři kusy opětovně nasadily v období let 2008 až 2014. Ob-

Odstavené letouny Hawker Hunter Mk.70A na základně Rayak. Libanonské letectvo poslední kusy vyřadilo v roce 2014

Vrtulníky IAR330SM Puma rumunské výroby získal Libanon od Spojených arabských emirátů

dobně se v roce 2008 do provozu vrátily také tři pístové vrtulové cvičné letouny Scottish Aviation Bulldog Mk.126, které byly původně odstaveny už v roce 1995. V současnosti stále zajišťují výcvik libanonských pilotů u 1. letky v Bejrútu.

Vrtulníky

Vrtulníkovou část libanonského letectva tvoří několik odlišných typů. Na základně v Bejrútu sdílí prostory s 1. a 4. letkou také 12. letka vyzbrojená víceúčelovými vrtulníky UH-1H Huey II a 16. letka se stroji S-61N používanými především k hašení požárů, které byly pořízeny a jsou placeny Asociací Akhdar Dayem. Formou daru z Kataru byl v roce 2008 získán také jeden vrtulník AW139, jenž je s volacím znakem Cedar 1 používán k přepravě libanonského prezidenta.

Vrtulníky jsou dislokovány rovněž na základně Hamat, kde 9. letka provozuje stroje IAR330SM Puma pocházející z přebytků letectva Spojených arabských emirátů. V Libanonu slouží k záchranným operacím SAR (Search and Rescue), CSAR (Combat SAR) a MEDEVAC (Medical Evacuation), mají však i schopnost poskytovat palebnou podporu pozemním jednotkám. Sikorsky S-61N slouží v Libanonu kromě přepravy zejména k hašení požárů

notkám. Pouze vrtulníkové základny jsou u města Rayak, kde sídlí 8. letka vyzbrojená stroji SA342L Gazelle v útočné roli původem z Francie i Spojených arabských emirátů a 15. letka zajišťující letecký výcvik s typy R44 Raven II a UH-1H Huey, a u města Kleyate, kde je umístěna 14. letka rovněž se stroji UH-1H. Vrtulníky Huey a jejich modernizovaná verze Huey II jsou nejuniverzálnějšími stroji v libanonském letectvu a jsou využívány k širokému spektru úkolů, od standardní přepravy vojsk či VIP cestujících, přes hašení požárů, až po záchranné operace.

V roce 2020 rozšíří libanonskou vrtulníkovou flotilu šest nových moderních ozbrojených strojů MD Helicopters MD530G objednaných v říjnu letošního roku, které budou stejně jako v případě UH-1H dodány ze Spojených států. Stanou se základem nově vytvořené vrtulníkové letky, o jejím umístění však zatím nebylo rozhodnuto. Letectvo zřejmě stále plánuje vrátit do provozu až pět starších vrtulníků AB212, které již několik let nelétají, v současnosti ovšem podstupuje v Bejrútu nezbytnou údržbu patrně teprve první z nich.

Je známým faktem, že nedostatek finančních prostředků často vede lidi k novým kreativním řešením

Organizační struktura libanonského letectva

Po získání nezávislosti Libanonu 22. listopadu 1943 trvalo téměř šest let, než bylo vytvořeno i jeho letectvo, které oficiálně vzniklo 10. června 1949. Dnes jej tvoří asi 200 důstojníků a dalších 1050 osob rozmístěných na čtyřech leteckých základnách a na hlavním velitelství v Bejrútu.

Letecká základna Bejrút

(mezinárodní letiště Rafika Haríriho)

1. letka	Bulldog Mk.126
4. letka	AC-208B Combat Caravan
12. letka	UH-1H Huey II
16. letka	S-61N Mk.II
Prezidentský roj	AW139

Letecká základna Hamat

7. letka	A-29B Super Tucano
9. letka	IAR330SM Puma

Letecká základna Rayak

8. letka	SA342L Gazelle
15. letka	R44 Raven II, UH-1H Huey
(součást letecké školy)

Letecká základna Rene Mouawad (letiště Kleyate)

14. letka	UH-1H Huey

Vrtulník SA316B Alouette III odstavený na základně Rayak

problémů. Stejným způsobem vznikla také libanonská „bitevní“ verze vrtulníku Puma. Libanonci jej vlastními silami upravili a instalovali na něj dva kanony ADEN ráže 30 mm s kapacitou 250 až 500 kusů střeliva a dva raketové bloky Matra SNEB pro neřízené rakety ráže 68 mm. Zajímavostí je, že kanony byly vyjmuty z odstavených letounů

Hunter, raketnice pocházejí z nadzvukových strojů Mirage III, které tamní letectvo v minulosti rovněž používalo. V Libanonu byl vyroben i ovládací panel pro zmíněné zbraně a celou sadu pak doplnily jednoduché zaměřovače převzaté z vrtulníků Alouette III. Zakrytování kanonů je řešeno pomocí ručně vyrobených dílů z uhlíkových vláken, stejně tak jako

Jeden ze tří cvičných letounů Bulldog Mk.126 opět zprovozněných po dlouhé odstavce v roce 2008

zařízení na zachytávání nábojnic. Místo kontejnerů s kanony a neřízenými raketami lze na každý bok vrtulníku podvěsit také dvě pumy ráže 227 kg nebo 454 kg. Puma si ovšem zachovává i schopnost plnit všechny standardní úkoly s tím, že demontáž zbraňových systémů je otázkou přibližně dvou hodin.

Bojové operace

Od konce občanské války, která v Libanonu probíhala v letech 1975 až 1990, se tamní letectvo zapojilo do dvou větších ozbrojených konfliktů. V roce 2007 propukly boje mezi vládními ozbrojenými silami a povstaleckou organizací Fatah al-Islam. Islamističtí bojovníci působící z oblasti uprchlického tábora Nahr al-Bared v Palestině v květnu 2007 zabili desítky libanonských vojáků i civilistů a tím iniciovali velký střet. Než bylo v září téhož roku dosaženo vítězství, uskutečnily vrtulníky Gazelle vyzbrojené řízenými střelami HOT a podvěsnými kulomety několik úderů

Libanonské letectvo vlastními silami vyzbrojilo vrtulníky IAR330SM Puma kanony ADEN ráže 30 mm a bloky SNEB pro neřízené rakety ráže 68 mm

na postavení protivníka. Pro bojové účely byly tehdy modifikovány také stroje UH-1H, které tak mohly nosit pumy Mk.82 a Mk.83 nebo raketové bloky Ma-tra SNEB. Důvodem byla absence letounů s pevnou nosnou plochou a potřeba ničit některé specifické cíle, zejména zodolněné bunkry povstalců, k čemuž alespoň provizorně posloužily i vrtulníky Huey.

V roce 2011 začala další krize, a to když se občanská válka v Sýrii přelila i na území Libanonu a následně tam došlo k několika střetnutím a náletům. Libanonská armáda se víceméně snažila zůstat mimo konflikt, ovšem v srpnu 2014 se vše změnilo. Povstalci z islamistických organizací al-Nusra a Islámský stát tehdy obsadili město Aarsal a jeho okolí na severovýchodě země, přičemž zajali také devět libanonských vojáků. Libanonská armáda proto zahájila dlouhou operaci s cílem získat znovu kontrolu nad vlastním územím. Boje vyvrcholily v červenci a srpnu 2017, kdy došlo k masivní ofenzivě proti islamistům ve zmíněné oblasti, do níž se bez vzájemné koordinace zapojilo také hnutí Hizballáh a syrské vládní ozbrojené síly. Boje mezi Libanonom a Islámským státem byly ukončeny 27. srpna 2017. Do ofenzivy pojmenované Fajr al-Jouroud v roce 2017 se aktivně zapojilo také letectvo, a to prostřednictvím vrtulníků Gazelle a ozbrojených strojů Puma, stejně tak jako s letouny AC-208B. Posádky Combat Caravanů jednak samy podnikaly úderů řízenými střelami AGM-114 Hellfire II, ale jejich role byla nezastupitelná také při vyhledávání cílů a řízení palby dělostřelectva, které mělo k dispozici i munici

Libanon by rád navýšil počet A-29B Super Tucano ze šesti na dvanáct kusů

M712 Copperhead ráže 155 mm s koncovým laserovým navedením. O intenzitě bojů svědčí mimo jiné i skutečnost, že 4. letka vyzbrojená pouhými třemi stroji dokázala mít letouny AC-208B nasazené nepřetržitě i po dobu 30 hodin.

I přes zavedení šesti moderních bojových letounů A-29B Super Tucano zůstávají libanonské vzdušné síly stále malou ozbrojenou složkou ve velmi nestabilním prostředí. Jejich vybavení se však zdá být v dobrém stavu a personál už několikrát dokázal, že je schopen rychle adaptace podle aktuálních

operačních potřeb. Letectvo si tak i nadále zachovává schopnost zasáhnout, pokud je to nezbytné, a to i přesto, že musí působit v podmínkách země, na kterou většina světa zapomněla a která se stále ještě musí vzpamatovávat z následků dlouhé občanské války. Nové letouny v současnosti plní především roli bezpečnostní pojistky a slouží jako nástroj odstrašení potenciálních protivníků. Pokud se situace znovu nezhorší, stejně to bude i s novými vrtulníky MD530G, které mají být teprve dodány, a také s dalšími šesti stroji A-29B, pokud se je podaří získat. ■

DSA
AVIATION COMPANY

**Oficiální zástupce
ENSTROM HELICOPTER**

pro Českou a Slovenskou republiku, Maďarsko a Slovinsko

Enstrom 480B

- ▲ turbínový motor (ROLLS ROYCE)
- ▲ 5ti místný vrtulník
- ▲ pohodlné jemné řízení bez hydrauliky
- ▲ nejbezpečnější vrtulník ve své třídě v autorotaci
- ▲ nejlevnější turbínový vrtulník na trhu

ENSTROM
HELICOPTER CORPORATION

